מהדורה למורה – מעץ הזית אל משפחת שמ״ן

- מטרה: לזהות את הקשרים בין התחומים בשרשרת ולתרגל את הידע של כל חוליה
- זמן מומלץ: 30 דקות
- מסלול: רגיל · חט״ב (מתאים גם ליסודי עליון ולתיכון)
- הפעילות באתר: https://lemida-rav-tchumit.sites.tab.bot/c10-play.html

הנחיות להפעלה

- מומלץ לתת את הדף אחרי השיעור באתר או כשיעורי בית.
- בחלק ב׳ ייתכנו תשובות נוספות מנומקות – לקבל כל מיון עם הסבר.
- חלק ה׳ (כתיבה) מתאים להערכה מעצבת לפי המחוון שבעמוד המורה באתר.

מפתח תשובות

חלק	#	תשובה
חלק א׳	1	א – עץ הזית ירוק כל השנה ומאבד מעט מים בקיץ.
	2	ה – באקלים ים תיכוני – חורף גשום וקיץ חם ויבש.
	3	ב – פעם ריסקו זיתים באבן גדולה וסחטו אותם במכבש.
	4	ד – צריך בערך 5 ק״ג זיתים כדי לקבל ליטר שמן.
	5	ג – שמן, שמנת ושומן – כולן מהשורש ש־מ־ן.
חלק ב׳	מדעים	עץ הזית הוא עץ ירוק־עד, השערות הכסופות על העלה מפחיתות איבוד מים
	גאוגרפיה	באקלים ים תיכוני החורף גשום והקיץ חם ויבש, ספרד היא היצרנית הגדולה בעולם של שמן זית
	היסטוריה	בבית בד ריסקו את הזיתים באבן גדולה וסחטו במכבש, בתל מקנה נחשפו מאות בתי בד עתיקים
	כלכלה	לליטר שמן זית צריך בממוצע כ־5 ק״ג זיתים, "כתית מעולה" הוא שמן מכבישה ראשונה בלי חימום
	לשון	שמנת ושומן שייכות לשורש ש־מ־ן, "שמנמן" ו"ירקרק" הן הקטנה בעזרת הכפלה
חלק ג׳	1	ג – העלים לא נושרים בחורף

חלק	#	תשובה
	2	ג – חורף גשום וקיץ חם ויבש
	3	א – ספרד
	4	א – כ־5
	5	ג – שמונה
	6	ב – ירוק במקצת
חלק ד׳	1	עץ שלא מפחד מקיץ
	2	אקלים ים תיכוני
	3	בית הבד
	4	כמה זיתים לליטר?
	5	משפחת ש־מ־ן
חלק ה׳	1	באילו אזורים בעולם יש בדיוק את מזג האוויר שעץ הזית אוהב?
	2	תשובה אישית; לבדוק: עמדה ברורה, נימוק, דוגמה
חלק ו׳	—	תשובה אישית: רעיון מרכזי ברור, נימוק/דוגמה, משפטים שלמים

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

מעץ הזית אל משפחת שמ״ן – דף תרגול

בשרשרת הזאת קפצנו בין תחומים: מדעים ← גאוגרפיה ← היסטוריה ← כלכלה ← לשון. בדף תתרגלו את הקשרים ביניהם.

חלק א׳ – מה שייך למה?

התאימו לכל חוליה את המשפט שמתאר אותה. כתבו את האות המתאימה.

#		אות	
1	עץ שלא מפחד מקיץ	____	א. עץ הזית ירוק כל השנה ומאבד מעט מים בקיץ.
2	אקלים ים תיכוני	____	ב. פעם ריסקו זיתים באבן גדולה וסחטו אותם במכבש.
3	בית הבד	____	ג. שמן, שמנת ושומן – כולן מהשורש ש־מ־ן.
4	כמה זיתים לליטר?	____	ד. צריך בערך 5 ק״ג זיתים כדי לקבל ליטר שמן.
5	משפחת ש־מ־ן	____	ה. באקלים ים תיכוני – חורף גשום וקיץ חם ויבש.

חלק ב׳ – מיון לפי תחום

כתבו כל עובדה בעמודה של התחום שאליו היא שייכת.

לליטר שמן זית צריך בממוצע כ־5 ק״ג זיתים
בתל מקנה נחשפו מאות בתי בד עתיקים
"כתית מעולה" הוא שמן מכבישה ראשונה בלי חימום
באקלים ים תיכוני החורף גשום והקיץ חם ויבש
"שמנמן" ו"ירקרק" הן הקטנה בעזרת הכפלה
עץ הזית הוא עץ ירוק־עד
שמנת ושומן שייכות לשורש ש־מ־ן
בבית בד ריסקו את הזיתים באבן גדולה וסחטו במכבש
ספרד היא היצרנית הגדולה בעולם של שמן זית
השערות הכסופות על העלה מפחיתות איבוד מים

מדעים	גאוגרפיה	היסטוריה	כלכלה	לשון

מדעים	גאוגרפיה	היסטוריה	כלכלה	לשון

חלק ג׳ – חידון

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה פירוש "ירוק־עד"?

א) העץ מת בחורף ב) העץ ירוק רק באביב ג) העלים לא נושרים בחורף ד) העץ בלי עלים

2. מה מאפיין אקלים ים תיכוני?

א) קיץ קר מאוד ב) גשם כל השנה ג) חורף גשום וקיץ חם ויבש ד) שלג כל השנה

3. איזו מדינה היא היצרנית הגדולה בעולם של שמן זית?

א) ספרד ב) יפן ג) נורווגיה ד) מצרים

4. כמה ק״ג זיתים בערך צריך לליטר שמן?

א) כ־5 ב) כ־50 ג) כ־100 ד) חצי

5. איזו מילה אינה מהשורש ש־מ־ן?

א) משומן ב) שמנת ג) שמונה ד) שומן

6. מה פירוש "ירקרק"?

א) ירקות ב) ירוק במקצת ג) צהוב ד) ירוק מאוד

חלק ד׳ – סדר השרשרת

מספרו את החוליות לפי הסדר שבו הופיעו בשרשרת (1–5).

מספר	שלב
____	בית הבד
____	אקלים ים תיכוני
____	משפחת ש־מ־ן
____	עץ שלא מפחד מקיץ
____	כמה זיתים לליטר?

חלק ה' – הקפיצה – הסבירו את הקשר

ענו במשפטים שלמים.

1. מה הקשר בין "עץ שלא מפחד מקיץ" לבין "אקלים ים תיכוני"? הסבירו במילים שלכם.

2. השוו בין בית בד עתיק לבין בית בד מודרני: מה השתנה ומה נשאר? מה המחיר הסביבתי של כל אחד?

חלק ו' – הוסיפו חוליה משלכם

לאיזה תחום נוסף הייתם קופצים מהחוליה האחרונה ("משפחת ש־מ־ן")? כתבו את החוליה החדשה: תחום, כותרת, 3 משפטי מידע ושאלת "קפיצה".

- בחרו תחום שעוד לא הופיע בשרשרת
- הסבירו מה מחבר בין החוליות
- כתבו עובדה שאפשר לבדוק

כרטיס יציאה

קשר אחד בין תחומים שהפתיע אותי:

תחום שהייתי רוצה להוסיף לשרשרת:

איך הרגשתי בקפיצות? 😀 🙂 😐
